

MAGYAR-VIDÉK.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Évnyegyedre 1 frt 50 kr.
Ket hóra 1 frt.

A lap kiadóhivatala NOBEL ÁRMIN könyvkereskedésében van, hogy az előfizetők külföldiek.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő KÉPES HETILAP.

Megjelen minden szombaton.

Hirdetések.

Előfizetők hirdetései az előfizetés ideje alatt díjmentesen tételnek közé. — Minden más hirdetés centiméternyi tér szerint számítatik. Egyszeri beiktatás ára: minden centimétert 1 krajczár. — Bélyeg külföld 50 krajczár.

Pápa, 1879.

Szombat, augusztus 2-án.

1. szám.

Néhai gr. Esterházy Pál.

Lapunk első számát egy férfi emlékének szenteljük, kit közel és távolban, a magyar fővárosban és éppen úgy mint a vidéken mint sympathicus alakot ismernek, mert néhai gróf Esterházy Pál minden idő és körülményekben, a magyarszabadságharc vézei közepett éppen úgy mint a közéletben, nem különben pedig a képviselőház padján mint önmagához és elveikhez rendületlenül hű, önzetlen és áldozatkész hazafi és tiszta jellemű terfii lündöklött.

Gróf Esterházy Pál született 1805. oct. 30-án Bécsben. Atya E. Miklós tatari gróf, anyja Belga származású Deroisin ögrófné.

Ifjúságát nagyobb részt külföldön különösen Olaszban nevelte. Rómát 1829. őszén hagyta el. hozatért hogy itt a művészet, a társadalom s pollika javára szentelje életét, mire szép tehetsége, nagy műveltsége, lovagias modoránál fogva hívatott volt. A harminczas években es. kir. kamarás lett.

A szabadságharcban tevékeny részt vett, eleinte nemzetőrségi parancsnok volt s mint ilyen a komárommegyei nemzetőrség szabályozása és fegyelmézése körül nagy erélyt fejtett ki. Ő volt az, ki mielőtt az általános harczriadó megszökölt volna, nemzetőreivel Komárom alatt termelt és sok nehézségek daczára is azokkal a várba vonult és Mertz es. hadseregbeli tábornok és várpapancsnokot rá bírta, hogy a nemzetőrség az ő csapatával a vár őrizetét felváltva eszközölhesse. Innen vitézeivel nemsokára Schwechat alá rendeltetett s a honvédség szervezősekor a 17-ik honvéd zászlóalj élére állítottatott.

A herkályi és nyárasdi csatákban nemkülömben Ersekújvár megvételenél is rendkívüli buzgalommal fejtett ki, mely vitézségét fennen hirdeti, melynek elismerésül Guyon és Görgey a kitüntetés

léts jelvénnyét tüzték mellére, ezt mondva: „Ily bátor és vitéz törzstiszt kiüntetését személyesen eszközölhetni, csak szerencse rám nézve.”

A komáromi kapituláció után külföldre menekült és ott bujdosó honvéd társai számára tetemes összegeket gyűjtött.

1854-ben hazájába visszatért és itt rendőri felügyelet alá helyeztetett s a

viselőjének választotta. Mint képviselő, a honvédménház érdekében tartott jeles szónoklata által oly feltűnést okozott hogy az egész ház zajos „Eljenzés”-ben tört ki.

1872-ik év január elején Veszprém-ben tartott tisztújítás rea nézve végzetessé lön. Ugyanis ezen választások befejeztével, melyek egy álló napig tartottak és melyek alatt, mint elnök egy percze sem hagyá el a termet, kihevülve, elhagyadva érkezett estve lakására, s fátylasmennettel tisztelteték meg, ekkor kilépett az erkélyre s födellen fölvel egy hosszú és ékes beszédet tartott, mely a jelen volt tisztelgők szívében maradóanó emléket hagyott hátra, ez volt hosszú és súlyos betegségének oka, melynek 1877 július hó 20-án áldozata lett.

Gróf Esterházy Pál az önzetlen hazafi, a szilárd jellemű állampolgár, a gyengédnek szerető családapja és a bőkezű adakozó megérdemli hogy róla mindenkor kegyelet és tisztelettel emlékezzünk meg.

Balaton Rózsája

regény

I.

Ünnepi öltözetben megjelent néptömeg zsufolásig lepte el a kikötő, gránit molót, mit sem törődve a júliusi napsugarak által előidézett afrikai hőséggei. A partok előtt kristálypiszkitként terül el a víz simatükre, s a fény sugarak ezüst szinzel vonják be a mozgékony elemnek e perczen nyugalmas felületét: fent az égboltozaton egyedül a nap uralkodik, s nyilait egész erélyvel szórhatja alá, mert egy felhő sem gátolja fény és hősugarainak útját.

És a kábító meleg daczára is egyre nő a sokaság, egyre tolong s küzd mindenki előyós helyért a homnan a jövendő eseményeket kényelmesebben szemügyre vehesse.

A kikötőben lévő hajók, alakban és szinben egymástól elütő, lobogókkal vannak gazdagon fel czizomázva s a legénység

GALANTHAI ÉS FRANKÓI GRÓF ESTERHÁZY PÁL.

birodalom fővárossából kitiltatott, még haldokló atya beteg agyánál sem jelenhetett meg.

1855-ben gróf Esterházy Kázmér szelleműs és bájos leányával Ilona gróf hölgygyel házasságra lépett kívül 1859-ig Pozsonyban visszavonultságban töltötte napjait. Ekkor ismét a nyilvános élet terére lépett, átvevén Pápa, Ugod és deveserei uradalmakat s a Veszprém megyei gyűléseken ő vitte a vezér szerepét: 1869-ben az ugodi kerület kép-

rendben áll a fedélzetén; a part mentén messze terülő város széles és szabályos utcái ünnepi díszben usznak — a kereskedések s műhelyek bezárva, a házakat, zászlók, koszorúk s alkalmi feliratok ékesítik; ünnepi hangulat, lelkesedés és öröm sugárzik a lakosság arcáról s ki szerét teheti siet szaporítani a partot ellepő közönség számát.

És milyen mozaikszertű látványt nyújt az örömtől áradó szokaság; a társadalom minden rétege bőven képviselve van közöttte. Testületek, egyletek, társulatok, hatóság, iskolai ifjúság ott mind, rendbe sorakozva, zászlók és jelvények köré gyűlve, jelentek meg, hogy emléjék a nap jelentőségét a hódolat értékét.

A városi zenekar s a dalárda felváltva mulattatja a népet, melynek egyedüli kiváncsisága s messze távol felé, túl a viztükren lévő tájképen, látszik függni.

De nem csak a parton lévő hatalmas négyeség alakú tért lepte el már a nép, hanem jó része — lehet a társadalom „lényege“ — helyet foglalt azon pompás park után is, mely aranyozott rézeszattával, a tér bal felét határolja. És valóban az ünnepély gőczpontja itt keresendő s szerencsésnek érzem magát ki mint „küldöttségi tag“ az úri kert ajtaín bemenetet nyerhetett, noha ez különben boldog boldogtalan számára mindég tárva van. A park, egy a legnemesebb stílusban épült s a polychromia varázs színeivel díszített nagyszabású palota s a vizpartja közötti lejtőt foglalja el s művésziszobrai s vízfűtékei, a tulajdonos gazdagsága s művészetek iránti előszeretetről, tanuskodnak; s ha ma, a lombfede utakon sétáló hölgyeket tekintjük, úgy tűnik fel mintha Párizs egyik legszebb éden kertjében lennének.

De mire való ezen fény, ezen pompa melyet egy város e napon kifejt? Talán az ország fejedelmét várják, kitől majd mind-ezen ünnepélyes díszért, egy leereszkedő kegy-mosolyt remélhetnek?! Ilyen kérdést csak idegen intézhet; holott az ünnepők lelkében a nap fontossága és jelentősége öntudattá vált, hiszen a nép maga akarta, hogy ma ünnepély legyen, azon férfiú tiszteletére kit mint első polgárt, mint vezért, mint atyát ismer, tisztel s szeret. Ő fog ma jönni, s ez elég ok, hogy mindenki jelenlétével megtisztelhesse a rég nem látott férfit!

A víz tükre előbbeni simaságából kezd vesztetni s a kőpartokat gyenge hullám verés nyaldossa; jele annak, hogy a távolban felmerülő pont, hajó, melynek érkeztere oly sokan várnak. Látszóvok, az igénytelen tárgy felé, irányítatnak s egyszerre mint a magasból alahulló vizesés moraja fel hangzik a tömeg köréből: „a hajó“ „a hajó“ „már jön“. Pár percet még s mindenki látni fogja.

A távolság minden pillanatban csökkentve lesz, a gőz félségesereje által s hatalmas, „Eljen“ zúg a közeledő felé, s a mozsarak dörgése vízhangot kelt a partok felett uralgó hegyek s völgyekben. Lelket emelő pillanat, midőn a nép örül, s midőn kebleérzelmét kifejezi. És magasztos öntudat rejlik ezen város lakóiban, hogy koszorúval s virágokkal hinti be, a távolból haza térő polgártárs útját.

Igy mond „Isten hozott“ tot a nép annak kit ő mint első szellemi tulajdonainál fogva tisztel és becsül. . . .

A karsu jármű most már a part közelében van, még egy ívszerű kanyarulat s aztán a gép zakatolása megszűnt s a nép rivalgó „Eljen“ zése s a zene harsány rythmusai között partra száll az ünnepelt férfiú. Az üdvözlők sorát leírni felesleges; hiszen ezen viszontlátás nem volt más mint az atya s gyermek közötti forró ölelés és a barát s barát közötti őszinte kézszorítás. A szavak ily alkalommal eltörpülnek az érzelmeik jelentősége előtt s a résztvevő inkább szívében találja fel a pillanat kulesát mint az üdvözlő szavakban. . . .

A zene, az ének, s az éljenzések lassan lassan elhangzottak; az ünnepelt férfiú palotájába ért, kísérve két gyermeke s egy idegen férfiú által; a nép elszólt s némi fájdalommal közlé hogy a „Gróf“ ur bánat teljes arca, valami nagy de szomorú esetről beszél.

De ki ő? ki ezen ünnepelt s ezek által ennyire kitüntetett férfiú? Ki ő; kit egy izmos természetű munkás „atyánk“ nak szólított, partra lépte után?

Ha nem is mondanók, kitalálható az olvasó, hogy ő nem más mint a pompás park s királyi fényű palota tulajdonosa s a hazában ismert s tisztelt gróf Z. . . .

Gróf Z. . . . magán s szó valódi értelmében; fiú ur a nagyon terén s fiú ur, szellemi kincsekkel megáldott férfiak között. Nemzetgazdász, iparos, kereskedő és néprövid, híres sportmann s lovagias férfi egy személyben. Erély és jellem, szív és ész, benne testvéri frigyét kötött s bár mely oldalról tekintünk is, mindég kitűnő férfiú taláunk fel benne.

A pompás gránitmolo: az ő műve; a város, mely rövid évek alatt, amerikai gyorsasággal emelkedett: az ő műve; a hatalmas gyártelepek: az ő tulajdonát képezik s a munkások: az ő munkásai; a hajók: az ő hajói; a népgazdagságának, jólétének s műveltségének megteremtője, is ő volt; s mindezek után talán — idealistakailag véve — némi igazsággal lehet „mondani“ hogy az ünnepély színhelyét képező város: az ő városa!

És ezen, palotaszertű épületekben gazdag város, nem az „ujvilág“ területén, nem Angol, vagy Frankhon — földjén áll, hanem édes hazánkban, a pompás Balaton — a Magyar tenger-partján.

Hol most a civilizáció műveket teremt, hól most a népgazdagságának tárnái állanak, hól most egy királyi fényben uszó grófi kastély stilszerű alakban díszlik, hól most egy gazdag város, elegans hételjei, színháza és nyilvános épületeivel áll: ott még csak pár évvel előbb is, kopár, asszott legelő volt melyen a falu vésznya csordája alig tudott megélni. Azon helyen áll „Balatonvár“ hol évekkel előbb mag, Mokány Bercei-féle atyafiak jártak „vadász“ ni. És hól most a hajók horgonyt vetnek, hól most a gránitmolok mint oriai nyelvek messze, a tókeblébe nyulnak: ott hajdan a káka díszlet, s közöttte a béka fajzat számtalan népe károgott, vagy pedig lusta, de szentes halászyermek lopta — hal — és rákaszat czime alatt — Isten kegyelméből élvezett napot!

És végre a part lakói: hajdan szegény és renyhék voltak; elégedetlen sorsukkal s elégedetlen hól intézményeikkel! Milyen különbözőség! Talán más nép ez? Nem más, az új nomzedék ugyan azon faj, törzsgyökere magyar, csak vezérei változtak. . . .

De hagyjuk Balatonvár dorék népét; hiszen már munkáját folytatja; keresseki fel azt, ki néki nagy mestere volt s még most is vezére.

A palotának egyik, az emeleten lévő, saroktermében találjuk a grófot, egyetlen leányával: Amélia comtesse! A terem díszét egy élet nagyságú olajfestvény képezi; egy nő arcképe ez — boldogult Z. . . . grófné, mesteri arcképe. Amélia, az arcképen merengő grófnő lép. „Atyám, én edes jó atyám!“ szól édes és csengő hangon, „atyám én a gyenge nő, nem vagyok pessimista; hittem erős, mert meggyőződésem az; s nyugodt vagyok, mert Isten akarta előtt meghajlom.“ Kéblünknek fájhat a veszteség, de viszont látjuk őket. Nézd hogy mosolyg anyánk, ő hozzá szálltak őket fel, ő hozzá. . . . mint agyalok. . . . Testvéreim tragikus végzetében én nem láthatok, mint ez sokan mondják, semmi oly „jeleket és esodákat“ melyek akár sújtó ótokra, akár kihaló családra, akár valami titokzatos vétségű ségre engednének következtetni. És te, imádtott jó atyám, oh bár érzem fájdalommal súlyát melyek, távolléted alatt gyermekeid — kedves testvéreim — gyászos végzete miatt, csak szeretni tudó, szivedet nyomják. Oh én fel tudom fogni értékét könyeidnek, mert veled érezek, fájdalomaid az én fájdalomaim is, s örömid az én örömid. Édes jó atyám, te ki a természet felderíthetetlen, az emberi ész által megfoghatlan, titekaiban is a törvényeszerű anyagésert tudod kimutatni, melyen he pillantatsz az örökös teremtesnek véget nem érő folyamába. Én bús óráimban azon gondolatra jöttem, hogy a terem-tének szüksége volt a Balaton part virágai számára néhány tiszta harmat cseppre. E célra elvette körülökből Mariskát. A villany-edeles anyaföldnek tömegét néhány porzemmel kellett nagyobbitani. E célra áldozatul kívánat tőlünk Dánielt. Valami tiszta lág lobogásához gázalaku tustre lett szükség a terem-tének. E célra használta fel a lassan elhamvadt Gyögyöt. Az égnek azúr kék boltozatán rövid ideig fényleni kellett egy hulló csillagnak. Ezt formálta a terem-tő Rózából.

Az isteni nap fényét és melegét vezető aether néhány parányul szaporítani kellett. E célra fogta el tőlünk a terem-tő Vil-mácskát. . . .

Oh mert az elemek, a föld, a tűz, a víz, a lég kérélehetlenül követelik osztály-részeket.

És én, a gyenge nő, fájdalomaim enyhítésére, nem a költészet, nem az enyhítést hozni képes könyvnyilatásokból, hanem a kültermészetből — mely hitem igazságáról az Isten bölcs intézkedéséről fényesen tanuskodik — meritem a vizsagt, a megnyugvást. . . .

Oh atyám! míg te gyermekeid üdvéért túl a tengeren hajóztál, gyermekeid közül elhaltak. De nézd még ének gyermekeid közül s mi, szerelmünk által vt-

gaszalni fogunk s enyhíteni törekszünk, keserűséget, mit a végzet rőt reánk!

Ezek voltak Amelia vigasztaló szavai — a búskomorságban elmerült — atyához, kinek könyvelt szemét még mindig az arczképen csüngtek

„Köszönet érte“ szolt a gróf, ellahgyváu fölöhléyt. „Köszönet leányom, szavaid mint ha boldogult anyád szavai volnának. Én megnyugszom a keserű sorsban s gyermeki szerelmekben vigaszt látok . . . Merész tervekkel léptem hajóra, hazám hírnövét túl a tengereken, hól még a szót „Magyar“ nem hallották, akartam ismerté tenni. Nemzetem életében egy új fordulópontot láttam elérkezni, s mit itt látunk én már szellemem világánál hazám minden részén élni láttam . . . De midőn már az alapkövet az ifju magyar haza épületéhez tettem, kigyó jött elő s megmarta azon kezeket melyek építeni akartak. Láton kivihetlen problémán törtem fejemet s megboesájthatlan vigázatlanúságom halomra dönté tervemet; kezeimből a sors kivette az eszközt, ki a hatalmat midőn megkoronázni akartam azon épületet mely en évek során fáradtam. Oh gyermekem, szavaid megnyugtanni képesek az atyának szívét, de az emberbaráttnak a hazáinak lelke vigaszt nem találhat többé.“

Titokzatos valami volt a gróf ezen mondata; Amelie bizonyára nem volt képes a talányt megfejteni, vagy meglehet sejtelve volt róla s tapintatosan más tárgyra óhajta vezetni, a már szomorú beszédet. Atyját karjánál fogva a terem egyik ablakához vezetete melyből elragadó látvány tárult a közel s távol vidékre.

„Mennyi boldogság ott lennt. Láttad hogy örült e nép midőn meg jöttél? Nézd az élők gyönyöröit; a meddig az emberi szemek el tudnak hatni minden gróf Z . . . re emlékeztet; a te műveidre, atyám s a nép szavadra hallgat. Szólj, kívánj s egy város szavadra készen áll.“

„Nem szolgáltekül had ez mit te neveltél: körülöttünk szabademberek laknak; emberek kik érzik arczukon az Istenség képmását.“

(Folytatása köv.)

A két Napóleon.

(Németből.)

Schönbrunnak kertjében, ott fekszik Róma királya.
Nem derül kék égi bolt, —
S nem mosolyg a nap rája.

Messze, távol szigeten
Nyugszik nagy Napóleon,
Számkivetve, ridegen —
Szégyenedre Angolhon.

Schönbrunnak kertjében, ott
Fekszik róma királya.
Vére kihült, megfagyott;
Nincs élte szép világa.

Tul a tengerek honán
Hősi atya ott pihen;
Nem fiának oldalán,
Nem hazája földiben;

Nem vezéri közt, s dicső
Harcosok sorába sem —
Oh nem itten fekszik ő
Vén Európába, nem! —

Ám rideg, bús sir ölen,
Messze, túl a tengeren;
Mint Prometheus, kemény
Sziklafalhoz kötve lenn.

Hol fű, sem fa nem virít,
S nem mosolyg a nap sugar:
Ott alussza álmaít
A „nagy császár“ s „kis káplár“.

Cyprus-ág és sirvirág
Nem virulnak havvain.
Senkinek sincs gondja rá
A halottak napjain.

Zord magánya bús ölen
Igy pihen sok éven át;
S egyszer im az éj felén
Megverik koporsaját.

S halk hívással keltik őt:
— Kelj fel, ébredj el dicső!
— Túlvilági ismerőd,
— Látogatni a ki jő.

És kopog másodszer is:
— Nyisd fel oh császár, a zárt!
— Földöleiből nem hamis
— Hírnökül jövek hozzád.

S harmadszor kopog: — siess.
— És boesáss be én — atyám!
Hű fiad, ki fölkeres
— E rideg, bús éjszakán.

S megmozdul a föld legott,
Megnyílik a sírfödél,
Mely régtől a legnagyobb
Hősnek esontjaí fődé.

S im zörögve kél a váz,
És kitarja esout kezét.
— Nyugtot ad a deszkaház,
Melybe vonja gyermekét.

S úgy öleli, úgy rebeg:
— Oh, hogy ismét láthatom
— Drága, halvány képedet,
— Én egyetlen magzatom!
S úgy szorong a szük falak
Közt, feszítve karjait:
— Ládd fiam, mi kis darab
— Föld jutott a sokbul itt!

S egybe — átfogódnak a
Bordacsontok mint híven.
Ajk az ajkhoz forrada,
Kéz a kézben ott pihen.

És bezárul a sír is
Árnyaik fölött legott.
Nem zavarja senki is:
Boldog ott a két halott.

Saáry József.

Politikai hetiszemle.

Ausztria-Magyarország. Hazánkban a holt ivadnak életet adott az Asbótk-Zichy-féle változatosságban hiányt nem szenvedő ügy, mely ennek állásáról való lemondásával nyert egyelőre véget. Ausztriában Taaffe gróf, Goethe varázstanonca módjára képtelen a szellemeket tova űzni, miket maga idézett, és Diogenes lámpásával keres minitertársakat és kormánypartot.

Németországban az újabb koru vámpolitika előárnyékát képezi az állam és

egyház között eddig fentartott viszonyaiban készülő reakciónak, melynek első sorban a sajtószabadság fizeti meg árt.

Franciaországban, a közvélemény még folyton foglalkoztatja Napóleon herceg siralmas vége, mely a Napóleonicák legendájának valószínűleg végzakát jelzi. — A Ferry-féle közoktatásügyi törvényjavaslatok az opportunitás szűzöjén keresztül menve, sokat vesztenek élességükből, mely végett a klérkális párt hangosan fölajdult.

Angliában hozsanuát énekelnek a Catewajo fölött kivívott győzelemről Ulundi mellett. Si Garnet Walseley diadal sürgönyei szerint a Zulu háboru evvel végéte érte volna. A jövő igazolni vagy megsemmisíteni fogja kissé vérmeseeknek látszó reményeit.

Keleten a berlini szerződés daczára sem esillapult a zürzavar A „fényes“ porta czíne a „lucus a non lucendo“-féle mondásra emlékeztet, ott az állam sorsát intéző vezérferfiak még most is, mint Börne mondja, ugy esnek mint a vajás kenyérdarabok, t. i. ugy, hogy többé használni nem lehet. Azonban:

Oroszország is, mely a helyzet ura a keleten, drágán fizeti meg győzelmét. A czár a multak eseményeitől borzad mint Macbeth Bankó szellemétől, s a nihilismus fényes nappal is kísért a hatalom központjai közelében.

Világtárlat Sidney-ban.

4. oldalon levő képiükhöz.

A műveltség terjedése felől, Ausztráliának gyors emelkedése fényes tanúságot nyújt. Negyven évvel ezelőtt Sidney akkora volt mint Pápa, holott ma már 150—200 ezer lakossal bír; pedig csak 1788-ban lón Anglia lobbója, a Jackson öböl partján, először kitérve, az anyaország veszélyes gonosztevői számára gyarmat alapítása céljából. S noha egy évszázad még nem is telt el az alapítás óta, ma már ezen gyarmat oly felvirágzásnak örvend, hogy f. é. szeptember hó 1-én világtárlatot nyitand. Mai képiünk az impozáns iparpalota főrészét tünteti elénk, mely vas és üvegből épült; a kereszt alakú főépület hossza 800 láb s az „Inner Domain“ nevű parton emelve a városra pompás kilátást enged tornyairól.

Napoleon herceg a Wolpwich-i tüzérakadémiában.

5. oldalon levő képiükhöz.

Mai számunk, a zulu földön gyászosan kimult, IV. Napoleon örömetnapjaiból ábrázol egy jelenetet. Talán a császári korona után vágyó herceg legszebb órái közé tartozott számkivetése alatt, midőn a Wolpwich-i tüzérakadémiában, nyilvános hadgyakorlati vizsgáját, edes anyja Eugenia excsászárnő jelenlétében, szép sikerrel letette. — Kihitte volna, hogy a szépreményekre jogosult ifjú, pár hónap eltelté múlva a messze távolban vad népek gyltaka alatt fogja földi pályáját befejezni! Ilyen a sors keze, játszva emel s mosolyogva ver le.

Az orosz nihilismus.

(A „Lanterne“-ből.)

A nihilismust a cárok autoeraticus uralma szülte

A zsarnokodásban való tulzásaik hozták gyakorlatba Bakounine és Herzen elméletét, melynek rémletes jelenségeit mai nap látjuk.

Az egyik azt mondá 1848 előtt „mi nem építünk, rontunk. Éljen a zűrzavar, és a rontás: éljen a halál!“

A második, ki a szibériai bányákban is megfordult, a munkások emancipációját proclamálta. Céljához vezető eszköznek

vélte hogy „le kell rontani minden meglevő intézményt, állam egyház, kormány, s bankot, egyetemet, közhivatalok, hadsereg és rendőrséget, mint, mindannyi erődítményt, melyeket a privilegium emeltett a proletarismus ellen“

Ez a tabula-rasa rendszere. és a nihilismus epithetona, mellyel Tourguenief jellezte az orosz socialismust, és ez a név felel meg annak legjobban

Ez a név ma már történelmi jelentőségű.

Semmi se maradjon abból a mi van, (níhil)

Büchner, Feuerbach, Comte Gusztáv.

Proudhon tanainak követői a cárok autocratijának kettős princípiumában (a vallási és politikai autokratia) egy társadalmi szörnnyeteket látnak. Ezen szörnnyeteg leverésére irányul a muszka újítók a forradalmárok minden törekvése, kik állítják, hogy országukban mindent újra kell kezdeni, minden a mi létezik olyan rossz és oly sullyal nehezül egy egész nemzetre, hogy azok kik hivatva érzik magukat Oroszország felszabadítására, azt vélik jobb, ha előbb eltemetik azon világot, melyet számukra alkotnak, szélszerűbb ha az előbb kihalt

Herzen, Bakounine előhírnöke, kit a nihilismus valódi atyjának lehet nevezni, ki

Világvárdu Sydnet-ban. (Esl szövegét a 5-ik oldalon.)

igazán szellemdús és a haladás embere volt, így szólt „Ne maradj meg a régi korhadt parton.“

Emez, mint tüzér tiszt, 1849-ben Dresdában a híres zenész Wagnerrel együtt barricádokat készített ki akkor szinte rajongó forradalmár volt, mint katonai szolgálatban levő socialista, részt vett minden európai mozgalomban, Német, Spanyol, Olasz és 1871-ben francia országban is, hirdette a proletarizmusnak társadalmi emancipációját, Bakouline is gyökeresen felakart forgatni minden létező intézményt, hogy helyé 3

Munkások internationalis rendszere“ lépjen.

Bakouline 1876-ban halt meg, ő volt az, ki Oroszországban a radicalismus és a rontás elveinek magvait elhínté, és az a mag olyan földre esett, melyet a tudatlanság és a nyomor készített elő melyen az elvselhetetlen zsarnokság szántott, — ezen vetésből termett Tchernyechewsky inspiratója alatt amaz apostoli hitvallás, mely martyrokat támaszt, pártatlan és hajthatlan hívőket kiknek tanától retteg Sándor Cár absolutismusa.

Tchernyechewsky egyike a legkiválóbb nihilista írónak, ő egyuttal az orosz nihilisták legnagyobb apostola, az ő eszméi lelkesítik az orosz ifjúságot, mely összeesküdött a kormány engesztelhetetlen zsarnoksága ellen.

Tchernyechewskyt száműzték Szibériába 33 éves korában, most is ott van, ő is a nihilismus martyrja.

Tchernyechewsky, Herzen és Bakouline tabula-rasa-jánál tovább ment, ő megjelelte mit kell majd építeni a régi helyébe, ha a rontás nagy munkája be lesz fejezve, ő be

Napoleon herceg a Woldwich-i tüzérazakadémiában. (Lásd szövegét a 5 ik oldalon.)

muttatta az új világot, mely az összedöntött réginek romjaira felépül.

Tehát Herzen Bakounine és Tchernyevsky képezik az orosz nihilismus hársorságát,

(Folytatása köv.)

Lud-per.

(Igaz történet.)

Papírra fente: Zoltay.

Van az alföldön egy roppant nagy falu, melyet városnak csúfolnak. Komolyan ugyan városnak hívják, mert pár tized óta már a rendezett tanácsú városok közé tartozik, de daczára a hivatalos városi elnevezésnek, sehogy sem ragad rá semmi féle városias szín; lakossága ugy hasonlít a falusi lakáshoz, mint a pápai öreg templom egyik tornya a másikhoz, maga a helység pedig annyira családias hasonló a várososhoz, akár csak az ugorka az ananászhoz.

E város — maradjunk csak a csúfnevénel — bár még egyszer akkora mint Pápa, mégis arról nevezetes, hogy csak egyetlen egy emeletes ház van benne, s az is lakatlan, — levén ezen egyetlen emeletes ház a reformátusok tanodája.

Már előbb említettük, hogy a város rendezett tanácsos bir, ott tehát azon időben, a melyben az elmondandók megestek törvényszéke, melynek élén, főbírói czímmel, egy, különben igen derék, értelmes, ügyvéd diplomával bíró ur állott. Az ügyvédi diploma pedig, mellyel a főbíró urat megisztelték, valóságos diploma volt, mely nem akként hangzott mint a mastaniak, hanem kellő képen megítéláza birtokosát per „vitézlő” és „hivünk.” E cifra diploma azonban nem vont le semmit „főbíró” ur szőrszállhasogató természetéből, s a minden alkalommal egész a neveltségességig hajtott kicsinykedés és pedanságából.

Jaj volt azon szabó vagy cipésznek, kit a főbíró ur bizalmával megisztelt s ruha darabot rendelt meg nála! az ilyen kézműves mind annyiszor elátkozta még azt is, ki nek legelőször jutott észbe az embert megkabátolni vagy megészimázni.

Nem is volt könnyű feladat a főbíró urnak kabátot készíteni! Nála nem a szabó vett mértéket a kabáthoz, hanem ő maga. Ő határozta meg, hogy a nyaktól hány centimeter hosszú legyen, melben, derékban hány centimeter bő, az ujjá hol, milyen bő legyen, a sajtás hová és miként alkalmaztassék, szóval ő minden tekintetben mód-ban hagyta a szabót, s ennek nem volt egyéb dolga mint megérteni a főbíró ur szándékát és akaratát; csak hogy épen ezt, szék közlül csupán szőzegy nem volt képes felfogni!

Hát még a csizma! Ez volt a főbíró Achilles sarka. Vigyázott is rá mód nélkül hogy valamiképen el ne legyen fusolva. Körző, vonalzó segítségével határozta meg milyen legyen talpa, — sarka, hány ránc legyen a szárán, milyen legyen annak kivágása. S ha elkészült s felhuzta, mielőtt az utcára ment volna abban, felállott nagy asztalára, mely előtt a falí tükör állott, s a tükörből vizsgálta vajjon jól áll-e? nem-e rontotta el a csizmadia? nem-e tett rá egy ranczal kevesebbet vagy többet?

A mily pedans volt öltözékében, épen oly szőrszállhasogató volt hivatatos dolgaiban is. Ha hivatalába ment s véletlenül még nem volt nyolce óra, megállott a hivatalajtájában s várta még a toronyban nyolcezat vert s csak akkor lépett be a szobába. — A peres ügyben oly minciákra is kiterjeszté figyelmét, melyről sem al, sem felperes még csak nem is álmodott. — Azon ügyvéd kinek beadványa a szépirás szabályait nem tartá szem előtt, bizonyos lehetett a felől, hogy perét elve-zti; az ingatlanok átruházására vonatkozó jogügyletek pedig, nem igen voltak előtte hitelesek, hacsak az illető ingatlan története legalább is a vízőntől fogva leírva nem volt.

E bevezetés után keressük fel a főbíró urat hivatalos helyiségében Actákkal megrakott asztal előtt ülő a főbíró ur, s előtte egy csomag hagyatékí urat fekszik, melyből semmiképen sem tudja kisűtni, hogy az örökhatyó szépapjának milyen lehetet a bajusza; ezen körülmény pedig nagy befolyással lehet az egész hagyatékra, mert köztudomásilag a magyar vagyoni állásáról már sokat tudunk, ha tudjuk hogy „hogy vág a bajusz”?

Egészen a hagyatékí iratok tömkelegébe merülve, észre sem veszi az érdemes főbíró ur, hogy hátánál egy matróna áll, ki már is minden figyelmeztetéséből — mint láb csusztatás, torok részletes, köhögés — kifogyott a nélkül hogy a főbíró ur figyelmét magára vonni képes lett volna.

Alig is ér célt a tisztos matróna, ha a főbíró urat egy szemtelen légy, mely folyton az orrán keresett alkalmas nyughelyet, ki nem hozza sodrából, s légyesapó után szét ne: néz.

Az asszony, észre véve hogy a főbíró ur szeme rajta is megakadt, idején valónak látta, a már ugyan elmondott üdvözlélet előlöl kezdeni.

— Dicsértessék az ur Jézus Krisztus. Szerencsés jó napot kívánok a tekintetes főbíró urnak. Kedves egészségére váljk az éjjeli nyugodalom, mind egyenként, mind közönségesen.

A főbíró urnak még most is a hagyaték és légy levén fejében, nem vélte egész tisztán kivehetni az asszony beszédének értelmét, miért is jóakarólag, következőképp szólítá azt meg.

— Voltaképen mi-ben is áll panasza? Nem érthetem meg jól. — Igen. Mondja csak még egyszer el. Igen.

Az asszony ugyan nem igen emlékezett arra, mintha panaszt már elmondta volna, de miután az elmondottakat még egyszer meg akarta hallani a főbíró ur, tehát ismételte.

— Dicsértessék az ur Jézus Krisztus. Szerencsés jó napot kívánok a tekintetes főbíró urnak. Kedves egészségére váljk az éjjeli nyugodalom, mindegyenként, mindközönségesen.

— Hm. Mast már értem! — Igen, hát maga Bodorné asszonyom csak köszöntését mondta el. — Igen! Hát tulajdonképen mi jártabb is volna? Igen!

— Megkövetem alásán a tekintetes főbíró urat, nekem nagy sorom van. Most két esztendeje két legszebbik libám elvesztet. Mondom a két legszebbik; — nem adtam volna párját két forintért, pedig még csak

két hónaposak voltak, de már az anyja tollát hánytá mindenik. Tessék elhinni, nem volt oly két forint melyért oda adtam volna. Ezek az én drágalatos libáim egyszer csak eltűntek, mint ha föld nyelte volna el. Nem nyugodtam ugyan, folyvást utána voltam, ha valahol meg találán, de csak ma reggel találtam rajuk.

— Megtalálta két év után! Na az igazán szerencse. Igenis — Hát csak hajtsa haza Igen!

— Hajtanám ám kérem alásán de nem lehet.

— Nem-e?

— De nem ám!

— Miért? Igen! miért?

— Hát kérem alásán csak azért, mert a kakutü utcában lakó Csutor Gerzsoné, kinek az udvarán az én libáimat megtaláltam, nem akarja kiadni, azt állítván hogy azok saját nevelései. — Még söprüt is fogott reám mikor jussomat nem akartam hagyni.

E kijelentésre a főbírói homlok hivatalos ránczokba szedődött, jeléül annak, hogy háta megett bizonyos új gondolatok togamzottak.

— A mit most elmondott Bodorné asszonyom az mind való? Igen! — az mind igaz?

— Olyan igaz, minthogy itt állok.

Na akkor igen rosszul áll ügye Igen!

— Rosszul-e?! kiáltott fel Bodorné asszony oly kétségbe esetábrázattal, mintha a bab cuspáj rántása égett volna el.

(Folytatása köv.)

Szegény papagály.

Egy rövid, de nagyon somoru historia.

Elbeszéli Hirscherler Soma.

Egyszer volt egy ember. Ennek az embernek volt egy felesége, és ezen ember feleségének volt egy papagály. Ezen ember pedig egy tenstur vala, kinek nagyon sok pénze, egy négylovas hintója egy igen szép nyaralja és mint mondtuk egy esinos felesége volt. Ezen ember feleségének pedig volt sok udvarlója, egy kedvese, egy vén és rut férje és egy nagyon tanulékony papagály. És miért ne legyen Georgina tennasszonyok papagály. Ő fiatal, esinos, saját haját viseli, nincs szüksége „Poudre de riz”-re, mert arczöbre bársony puha és tiszta, „Einlagot” sem használ hajában, hanem „a la venus” frizurát visel. Ezen természeti előnyöket még tetézi az, hogy férje vén és rut; de ezen megbecsülhetlen tulajdonságot még felülmulja, férjének azon irigylendő és kitűnő szokása, hogy a szerelmű ömlengés és — édelgesben — neje irányában — nagyon tartózkodó, és — hogy ritkán van hon.

Egyszóval: Georgina tennasszony boldog. Legalább ő azt — az ő kedves Arthurjának — sokszor mondja, de „a kedves Arthur” megmagyarázatlannak tartja, hogy miképen lehetséges az, miszerint Georgina ő nélküle boldog lehessen?! — Ezen boldogság annyira fogva tartja a tennasszonyt, hogy még a visszaemlékezés a multra, sem bírja azt háborgatni; mert a mint a rossz világ beszél, Georgina — mielőtt férjhez

ment volna — nem volt más, mint egy harmadrendű balettáncosnő, egy negyedrendű színházbán. Növeli pedig boldogságát azon — reá nézve — kellemes tény, hogy nincsenek gyermekei, kikkel vesződnie kellene, kik sokszor utjában volnaak, és kik még idegesebbé tennék, mert a tensasszony természetesen ideges is. — De legboldogabb ő akkor — ha férje elutazik, mely boldogító esemény minden hónapban legalább is háromszor fordul elő.

Ilyenkor Georgina sohasem szokott unatkozni. Ő általában csak akkor unatkozik, ha férje hon van. Ha pedig az „öreg“ elmegy, „Z“ urnak első teendői közé tartozik, magát a tensasszonyságnál bejelentetni, mi aztán azon következményt szüli, hogy „Z“ úr — egy csinos fiatal balettáncos, kinek természetesen valami olasz, vagy francia neve van, habár Csaszlauban született is — sem maradhat el; már azért sem, mert ő mikor Georgina még balettáncosnő volt, — már „legjobb barátai“ közé tartozott. — De „Z“ urnak iszonyu malheurje van Georginánál. Valahányszor t. i. a „visit“ után hazérkeznek, azt veszi észre, hogy egy ezüst kanál, gyűrű, karperec vagy valami más értékes tárgy, megmagyarizhatlan módon zsebjébe téved. — De „Z“ urnak nagyon sanguineus temperamentuma lévén“ ily „kicsinyeségek“ végett soha sem szokott haragudni. — Ha pedig Georgina tensasszony egyedül van, akkor — a papagálylyal játszik.

Említett tarka tollaztat madár pedig, tanulmányosságában már annyira vitte, hogy minden — előtte többször említett — szavat megtanul, mit aztán — urnője legnagyobb öröme, — sokszor egy egész társaság mulattatására ismételné szokott, míg egyszer a szegény madár egy igen, de igen nagy és helyrehozhatlan bolondságot követett el:

Szegény papagály!

Történt pedig ez következőképen; Az „öreg“ t. i. a tensasszonyság férje, nem utazott el, de úgy tett, mintha elutazna. Mert — köztünk legyen mondva — olyasmiket hallott sugdosni „bizonyos dolgokról“ mitől hajszájai az égnek morodtak volna, ha azok — ezen catastrophát előre nem sejtve — már régen ki nem potyogtak volna. — De ő, karjának izmoságában és nádpálcájának tartósságában bízva, hagyta a végzetet működni.

A tensasszony pedig — mint reudesen, ha férje távol van — ismét boldog. De hogy ne lenne boldog, ha az ő imádot Arthurja ott ül mellette a pamlogon és — oly sok szép mindenfélét beszél neki. Egyedül vannak, mert az az unalmas „Y“ már elment, és az a kiálthatatlan és toladó „Z“ — kivéve Georginának „bizony régi dolgok miatt“ nagyon csinján és barátságosan kell bánni — még nem jelentkezett. A papagály ott gugol karikáján az ablakmelyedésben, olykor olykor meglöbálja magát, a fejét tudakosan lekonyítja, görbe csőrét oda dörzsöli a karikához és az ő hazája (t. i. a sumatrai sziget) és az európai, erkölcsösség fölött összehasonlító észleletekbe becsajtkozik, melyekből azonban — egy az előszobában felhangzó — mely és rozsdás hang zavarja fel. — A szerelmesek — mint illik — in compagne, el-épadnak, a tensasszony felugrik a pamlog-

ról magával rántja kedvesét és az említett helyre.

„Az ágy alá!“ az „ágy alá az „ágy!“ alá“ betuszkolja kedves Arthurját.“

E percben belép — nádpálcájával kezében, és ravaszul mosolyogva — az „öreg.“ De alig lépett be, midőn a papagály — ki valószínűleg ritka tanulmányosságáról akart ismét bizonyítványt tenni — egyszerre rákezdi:

„Az ágy alá!“ az ágy alá!“ az ágy alá!“

Hogy mi történt azután, arról az ott szerepelt nádpálcán tudna leg többet beszélni. De annyira bizonyos, hogy akik akkor a ház előtt elmentek, láthatták hogy a kapu egyszerre gyorsan kinyílt és azon egy dagadt arcú fiatal ember repült ki. — A szobalány pedig azt állítja, hogy midőn ő a szobában ment, urnője ott, jajgatva járt fel és alá, míg végre a papagály előtt megállt s a szegény rikácsoló madarat mint egy furia dühével megragadta, és — brevi manu — minden kihallgatás nélkül, kitekerde a nyakát. Szegény papagály!

Mikor kezdődjék az elemi oktatás?

(—g) Ezen kérdéssel Rousseau idejétől fogva napjainkig nemcsak a tanfőriak, tanügybarátok és tanhathatók, hanem maguk a kormányok és törvényhozók testületek is élénk érdeklődéssel foglalkoztak, mely tény annak fontosságát és célszerű megoldásának nagy horderejét eléggé bizonyítja. Az 1868. XXXVIII. t. cikkben, arra nézve, hogy mikor kezdődjék az elemi oktatás van ugyan paragrafus, de a gyakorlatban ezen kérdés tan és nevelésügyünk nagy hátrányára mai napig sem oldatott meg. Állításunkat bizonyítja azon sajátságos szokás, mely szerint szülőink a kicsinyeket már 4½ — 5 éves korukban az elemi iskolába feladják vagy legalább feladni akarják, mely eljárás határozottan rosszalunk kell. A tanítói tapasztalat folytán azt hiszük minden practikus néprelelőben azon határozott nézet vert gyökeret, hogy az elemi iskolázatás a gyermek erkölcsi és phisikai életére csak akkor lehet sikeres, ha a tanító elzettség a betöltött hatodik életévben lép életbe. Igaz ugyan, hogy a didaktika és methodika vívmányai folytán az elemi oktatás napjainkban már nem oly lélekölő mint hajdan volt, gyermekeink az apáinknál szokásban volt kizárólagos gépiességtől megkíméltek, mindamellet azon nézet, mely szerint az iskolázatás kicsinyeinket éppenséggel nem erőlteti és tanuláskor merő játék, nem csak alaptalan, hanem helytelen is. Az állami és felekezeti tantervek szerint az elemi iskola legalsóbb osztályában éppny, mint a legfelsőben határozott tancélt el kell érni, mi csak úgy lehetséges, ha tanító és tanuló egyaránt dolgoznak.

Habár a tanítói methodikai ügyességgel kicsinyeinek a munkát „kellemessé“ teszi azért meg nem áll az, hogy a kellemes munka nem munka és nem megerőltető. — Mily szívesen eszünk gyakran és mégis elrontjuk gyomrunkat, mely szívesen fognak fiatalaink tánchoz és mégis gyakran kimerülten rognak össze.

Mig az éretlen gyermekekre a padokat nyomja, egyesek testi hátramaradottsága és fejletlensége nem annyira szembetűnő

mint mikor egyenkint az iskolába vagy onnét visszazsalinkóznak. Csak nézzük jól meg az apró teremteseket, bizony-bizony számalom fogja el minden jobb érzési ember keblét, mikor azt látja, hogy a kedves vesszőparipát, babát stb. játékokat, könyveket, tábla, palavessző és táská váltják fel, azoknak kik az ártatlan óvodai élvezetes foglalkozásoknak részesei voltak, már most iskolába kell menni és ott naponként 4, né-mely barbárok nál még több órát kell tölteni.

A földi javak legértékesebbike az egészség, tehát a nevelésnél gondosan kerülni kell mindent mi a gyermek egészségének hátrányára szolgálhatna. Hála a gondviselésnek, meg nem áll hatalmunkban, a korai iskolázatás kártékony voltát adatokkal bizonyítani, még nem bírhatunk statisztikai adatokkal, még nem mondhatjuk meg, hogy a hatodik életév előtt iskolába küldött gyermekek hány százaléka lett nyomorékká, már azért sem, mert a szóban levő baj csak újabb keletű, ezuttal csak azon kedves reménnyel adunk kifejezést, hogy a szülőik legdrágább kincsük, gyermekük érdekében ilyféle adatok gyűjtésétől, meg fognak bennünket kímélni.

Az antropologia törvényei szerint, test és lélek szoros összefüggésben lévén egymással, világos, hogy a hat éven aluli gyermekek a rendes iskolázatásra szellemileg sem érettek. A korán iskolába küldött gyermekek a nép közep és felsőbb iskolák minden osztályában legjobb esetben csak keresztül esznek és a középszerűeségnél tovább ritkán vihetik. A korai iskolázatásnak tulajdonítható azon körülmény, mely szerint a középiskolába lépő növendékek gyengék, komoly tanulmányokra testileg és szellemileg képtelenek.

Óriási munka volna mindazon példákat felsorolni, melyek állításunk bizonyítottául szolgálhatnak. A ki az ember és különösen a gyermek természetének tanulmányozásával foglalkozott, tudhatja, hogy egy év a gyermekéletben korszakot alkot és fonák eljárásnak tekinthetjük, ha 5 éves gyenge testalkatu gyermekeket oly szellemi foglalkozásra kényszerítünk, mely a 6 évesnek is terhére esik. Ne kívánjuk tehát, hogy a tanító éretlen gyermekekkel nevelési eredményeket kiereszkoljon, sőt ellenkezőleg, tegyük lehetővé, hogy az iskola a nevelési eredményeket a gyermek természeti képességeitől feltételezhesse és őt a koracrétség és korakimerültségtől lehetőleg megóvja.

— *Tanítói jubileum.* Sassa János csongéi (kemenesaljai) tanító legközelebb 50 éves jubileumát fogja ünnepelni. Működött Felpécen, Szemerén és Csöngén, utóbbi helységben 1834. óta. Az isten sokáig éltesse!

— *Az 1879 — 80-ik tanévben a tanítólesek* felszólására vonatkozólag figyelemztetjük a városi hatóságot, hogy az özszeírast nem csak a szülők és gazdák állítsa, hanem lehetőleg az anyakönyvek alapján eszközölje, megvagyunk győződve, hogy minden telekezet a szükséges felvilágosításokkal és netáni jegyzékekkel szívesen fog szolgálni.

Vidéki hírek.

— **Személyi hírek.** Gróf Esterházy Ferenc es. kir. huszár hadnagy, Károlyvárosból, Bosniába tétetett át A grófi család Velenczébe utazott, elbucuzandó a Bosniába menő fiatal harczfőtől. Szerencse kísérje a lovagias jellemű távozót.

— **Ulasó tanulók.** Mult héten városunkban, három a bpesti főreáltanoda növendéke névszerint: Béres Gyula, Fülbiér Lajos és Berger Frigyes, megfordult s eredeti turista öltözete által a közfigyelmet és érdeklődést méltán magára vonta. A három derék tanuló a szünidőt felhasználandó, a dunántúli kerület minden részét „gyalog” beutazta, nevezetességeit megnézte, hogy ezáltal ismeretét gyakorlatilag is bővíthesse. Nagyon megtetszett nekik a pápai grófi várkastély nemkülönbön pompás nagytemplomnak impozáns belseje, s ezen monumentális épületet a vidék legszebbjének neveztek. A környéken Herendet, az alkai közén telepet Somlyóvár romjait, Csobánzot, Tátkát, Tihanyt megnézték s városunkból gyalog utjakat Győr s a Csallóköz felé vették. Kívánjuk, hogy a reményekre jogosító három ifju tapasztalatok és ismeretekben gazdagodva egészséggben fejezzék be táradalmas utjakat.

— **Egy magyar zenetársulat diadala utja.** Cseresnyés Károly hírneves pápai zenetársulata, mint „egy fürdő vendég” szerkesztőségünköz érkezett levélben írja felű Ausztria Szalezburg és Tirol világhírű fürdőiben babérokat arat. Nevezetesen Gmundenban a fényes Annabált Cseresnyés zenéje mellett tánczólaok, s

a kitünő magyar zene oly lelkesedést költött az ottani körökben a milyenre a gmundeniak régóta nem is emlékeznek, ezen fényes siker következtében Ischl és Hall fürdőhelyekre az egész fürdő éval tartamára szerződtek a magyar vidék ezen egyik legjobb zene társulatát.

— **Egy polgár emléke.** A pápai polgári kör választmányja Czink János választmányait indítványára a körnek hét éven keresztül, ez év elején, elhunyt buzgó elnökének Kalmár Istvánnak arczképét Herez Dávid pápai rajztanár által elkészítette. A kitünőleg sikerült arczkép legközelebb a körhelyiségében lefog leplezetni alkalmi ünnepély kíséretében. Ez alkalommal nem lesz felesleges felemlíteni, hogy Kalmár István a 48-as évek előtt a pápai polgárőrség kapitánya volt s a szabadságharcz alatt szüntén mint kapitány a nemzetőrségben szolgált, s így méltan kiérdemelte mint hazafi polgárúrát tiszteletet s mint talpig becsületes ember az összes lakosság szeretetét.

A ki egy cárost sok ideig szolgált Ki ne ismerte volna Pápán Hackel Józsefet ki már az ötvenes években Pápa város közönségét nagyobb szorgalommal, mint élvezt juttatással, élte végsőperceiig, szolgált. A hazának 8 gyermeket nevelt, a városnak reggeltől estig irogatott s mind ezt évi 400 forint mellett mint hosszú időn keresztül háromszáz forint előzőt meg. Gondjainak f. év július hó 30-án rövid szenvedés után a halál végett vetett. Nyugodjék békével a sorstól hányt vetett öreg szolgá.

Öngyilkosság. Bóka Lajos takácsi szü-

letésű, legutóbb vasuti pénztárnok Kisbében f. 28-án Győről Kisbében hátrahagyott nejének sürgönyözött, jellezően öngyilkossági szándékát őt Takácsra hívta. A költségbe esett nő takácsi i községhz sürgönyözött férje hogyléte után tudakozandó. A takácsiak erre, B. I. által hátra hagyott, utatózástak magózták, ebben Vinez Eszterhez címzett levelet találtak, melyben a szerencsétlen tudósítja, hogy őt a temetőben anyja sirján találhatják. És csakugyan ezen helyen az öngyilkos hullája föl is találtatott. Az öngyilkosság okát zilált anyagi viszonyaitban jelzette, noha utiböröndjében 29 ft. készpénzt hagyott hátra. A szerencsétlent a takácsi-i sírkertbe temették el

Szövejtvények

I. II.

is is

SÁGOS
ASSZONY.

Megfejtés jövőszámunkban.

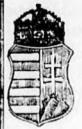
— **Városunkban meghaltak folyó évi július 24—30-ig:** Kegé Józsefné, rom. kath. 75 éves, agkor. Mánheimer Mór, izr. 48 éves, májelfújás. Schwarz János, izr. 48 éves, tüdőgyökör. Bartalos István gyermeke Jenő, hely. hitv. 1¹/₂ éves, agylob. Weisz Károl leánya Sára, izr. 4 éves, agylob. Hákli József, rom. kath. 59 éves, hágyamáz. Grosz Ede gyermeke Ferencz, rom. kath. 4¹/₂ hónapos, bélhurut.

Laptalossá és felelős szerkesztő
Kolossváry Gyula.

Kiadó: **Nóbel Ármin.**

A „Magyar-Vidék” kiadó hivatalának hirdetése.

A székes-fehérvári országos kiállításnál éremmel tüntettetett ki

SINGER JAKAB

ÉS

TÁRSA CZÉGNÉL

PÁPÁN

jutányos áron megrendelhető, nevezett cég által feltalált és a magyar, ausztria és német kormányok által szabadalmazott

„folyadékfejtő szivornya”

mindentéle nagyságban.

Ugyan itt nagy választékban kapható továbbá mindentéle **konyha edények**, sárga- és vörösrézből, bádor- és czinkből készült mindentéle áruk, valamint **fürdő-, ülő- és lábkádak, dézsák, korszók, kalitkák, evőeszközök** stb.

Csakis egyedül raktárunkban kapható: T. Lángféle szabadalmazott „**petroleum kannák**,” melyeknek segítségével a lámpák még a sötétben is megtilthetők a nélkül, hogy egy csepp kiömlenék, vagy a kéz bemázolatlának.

Mindentéle **épületmunka** a legjutányosabb ár mellett elfogadtatik és bármely megrendelés pontosan teljesítetik.

Bátorkodom a nagyérdemű közönséget figyelmeztetni, arra hogy **divatkereskedésemben** a közeli őszi idényre a legjobb, legdivatosabb bel és külföldi szövetek lesznek — legrovidebb idő alatt — a legjutányosabb áron kaphatók. Egyszersmind tudatom azt is, hogy a már most is nagyon jutányos árakat, még jobban leszállítottam és úgy hiszem, hogy árczikkeimet, — mint jószáguk és választékosságuk, mint pedig őrösőségük miatt — ismételve, a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlhatom.

Tisztelettel

Klein Mór r310s.

Hol kapható a legjobb szappan?

Van szerencsém a helybeli és vidéki nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy áiztetemben a legjobb minőségű és legolcsóbb **szappanárúk** kaphatók. Az árak következők:

A legjobb minőségű fehérszínű szappan 20 ft.

A legjobb minőségű barna gyanta .. 17 ft

Ezen árak 50 kiloert vannak számitva és készpénzfizetésenkül 2% levonást engedek.

A t. közönség szíves pártfogásáert esedezve maradok tisztelettel REIZNER ANTAL szappanos.

Maitinsky Jakob

ajánlja dűsen felszerelt **űveg, porcellán és kőedény** raktárát. — Egyszersmind ajánlja a t. közönség figyelmébe legjobb minőségű **kőfőző edényeinek** nagyon jutányos árait.

Kohn Adolf

ajánlja: mindennemű **fűszer, festék, só, papír, valamint dűsen rendezett raktárát** kötő, hímző és szövő gyapot, varró- és kötő-czerna, varró és borgoló selyem schenille czikkét; minden színű berlini pamut, divat és atlasz szalagokat, gépir selyem és czérna csipka, tárczák, gombokat, evőszereket, aseronyokat, kotylyukat, szines és fehér harisnyákat, nyakkendűket, gallerokat, készített virágokat s minden varrógéphez tartozó szereket és divatárusok, szabók és vargák számára való árukat a legjutányosabb áron **nagyban és kicsinyben.**

Ezüst éremmel kitüntetett,

Tanczer András pápai késműves, evű és kertész eszközei, nemkülönbön kitünő minőségű zsebkészei, melyeket jutányos árai miatt is a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánl. Ugyszintén elfogad fentemlített Tanczer András mindentéle javításokat és kőszőrűleket is.